

FOT-Bladet nr 22 december 2012

Medlemsorgan för Fotgängarnas förening FOT

FOTs aktiviteter under 2011

Nu går ytterligare ett år mot sitt slut och det känns därför lämpligt att summera året som gått i detta FOT blad.

Det har varit en rad "stora" händelser: Seminariet i Linköping, som FOT anordnade, gav oss mersmak eftersom det lockade många och var mycket uppskattat. Vår ambition är därför att anordna ett nytt seminarium inom snar framtid så håll ögonen öppna.

Att dela ut priset till Karlskrona för deras arbete med att förbättra för fotgängare i staden var också en stor händelse. Återigen något som vi skall fortsätta med.

En annan nyhet detta år var att FOT fått en ny logga och hemsida, www.fot.se. Hemsidan är ständigt under utveckling och vi hoppas att den ger er den information ni önskar. Som alltid tar vi gärna emot synpunkter och bidrag från er.

I övrigt har styrelsen haft fyra styrelsemöten och ett Årsmöte. Mötena

har tagit ställning till en rad olika frågor och det känns väldigt uppmuntrande att FOT så ofta får förfrågningar om att svara på remisser och lämna synpunkter på olika projekt. Vi kan konstatera att mycket händer inom de områden som FOT värnar, men trots detta kan vi se att fotgängarfrågor fortfarande kommer i skymundan. Ett problem är att man ser fotgängare som en självklarhet vilket i sin tur kan leda till att man inte tar hänsyn till deras behov.

Eftersom FOT's enda inkomst är medlemsavgifter behöver vi ytterligare tillskott i kassan om vi skall kunna anordna större tillställningar och delta i olika projekt. Även detta år sökte FOT föreningsstöd från Trafikverket. Tyvärr avslogs ansökan men vi får hoppas att deras bedömning nästa år är mera till vår fördel. FOT har även sökt projektbidrag från Skyltfonden. Syftet med detta projekt är att göra en olycksanalys för att därefter kunna rangordna säkerheten för fotgängare i olika kommuner. Vi har ännu inte fått något svar men håller tummarna.

Sonja Forward, ordförande i FOT

FOT seminarium om gångtrafik

Den 24 mars 2011 anordnade FOT ett seminarium i Linköping där ett femtiotal personer deltog och 17 kommuner var representerade. Programmet täckte en rad olika ämnen, från planering och utformning till unga tankars om smarta transporter och vad Sverige kan lära av utvecklingsländer. Seminariet var mycket uppskattat och många lyfte fram viktigheten av att ha seminarier som belyser enbart fotgångarfrågor.

Alla presentationer finns på www.fot.se.

Karlskrona - Den Gångvänliga staden 2010

Tommy Olsson, tekniska nämndens ordförande, och Sofia Bothorp, ordförande i miljö och byggnadsnämnden. I mitten Sonja Forward, ordförande i FOT.

"Karlskrona får priset som den gångvänligaste staden 2010 eftersom man på ett tydligt sätt tagit hänsyn till fotgängarnas olika behov. Detta innebär att staden är lättillgänglig och att fotgängare kan röra sig på ett tryggt, säkert och angenämt sätt. Biltrafiken har begränsats i stadskärnan vilket skapat en avspänd miljö. Hastigheten har satts ner där bilar och fotgängare möts. Gång- och cykelvägar har byggts ut. I Karlskrona

2010 beslöt FOT att utse en stad eller kommun som visat fotgångarfrämjande ambitioner och dokumenterat resultaten. En rad kriterier formulerades och olika aktörer inom området erbjöds att skicka in en ansökan. Efter en genomgång av inkomna ansökningar och ett noga övervägande utsåg styrelsen Karlskrona stad.

Diplomet överlämnades 1 nov 2011 i Tyska Kyrkan i Karlskrona inför en stor publik. Juryns motivering av priset för den gångvänliga staden var enligt nedan:

har man planerat för hela resan med en väl anpassad kollektivtrafik vilken tagit hänsyn till kombinationen gång/kollektivtrafik. Staden präglas av närhet till olika verksamheter. Men det handlar inte bara om funktionalitet utan även om en vacker och upplevelserik stadsmiljö. Gångstråk har anlagts vid vatten, parker förbättrats och utmed gator och torg har träd och buskar planterats".

Utlysning - Årets gångvänliga stad 2012

FOT kommer att utse den gångvänliga staden 2012. Städer och kommuner som främjat fotgängare kan söka utmärkelsen.

Kriterier för utmärkelsen är:

- Bebyggelse och verksamheter präglas av närhet, mångfald och tillgänglighet för alla. Miljön är upplevelserik, trygg och vacker och stimulerar till ett ökat gående inom och mellan olika stadsrum.
- Fotgängarna kan röra sig fritt, bekvämt och trafiksäkert mellan olika målpunkter. Det är nära till samhällets olika aktiviteter liksom människor emellan.
- Effektiva och vänliga kollektiva trafikmedel finns, är lätta att nå och tillgängliga för människor i olika åldrar, med eller utan funktionshinder.
- Biltrafikens hastighet är låg, fotgängarna lämnas företräde, deras skaderisker är låga och minskas kontinuerligt i ett aktivt säkerhetsarbete. Trygghet och säkerhet prioriteras i gångpassager och potentiella konfliktpunkter mellan fotgängare och fordonstrafik.
- Hänsyn har tagits till barn, äldre och funktionshindrade. Deras trygghet, säkerhet och framkomlighet har särskild prioritet i en ständig förbättring av tätortsmiljöerna.

Om ni känner till någon stad som borde få priset kontakta gärna någon i FOTs styrelse eller ordförande (sonja.forward@vti.se)

För ytterligare information om utlysningen se www.fot.se.

Remisser

Under året har FOT lämnat synpunkter på fyra remisser:

- Malmös fotgängarprogram
- Hastighetsplan för Linköping
- Översiktsplan för Malmö 2012
- Stockholmsregionens Spårvägs- och stomnässtrategi, etapp 1.

Remisserna ligger på vår hemsida under "Yttrande från FOT".

Om ni tycker att FOT ska yttra sig över någon remiss, kontakta sonja.forward@vti.se.

Fotgängare i Indien jämfört med Sverige

2008 blev Lunds Tekniska Högskola tillfrågade om att samarbeta med en indisk NGO¹ – CUTS -om fotgängares säkerhet i en indisk stad. Deras säkerhet är ett stort problem i u-länder. Av de 1,2 miljoner människor som dör i trafiken varje år, är över 50 procent fotgängare.

Syftet med projektet var att dels få kunskap och förståelse för fotgängares problem i Indiska städer, dels hitta infrastrukturlösningar på problemen och sedan genomföra riktiga försök.

Projektet löpte i två år. Jaipur med ca 2 miljoner invånare i delstaten Rajasthan valdes som försöksort. Vi tränade lokala medarbetare att göra beteende- och konfliktstudier och tillsammans genomförde vi sedan omfattande studier i nästan 30 korsningar.

Några av de viktiga slutsatserna av studierna var:

1. Något samspel mellan fotgängare och motorfordon existerade inte. Vi noterade att bilförare i princip aldrig släppte fram en fotgängare. Fotgängarna tvingades ofta avvärja hotfulla situationer.

2. Förhållandena i korsningarna var ofta kaotiska. Det innebar att alla trafikanter "letade sig fram" överallt i

korsningarna helt oberoende av om det var lagligt eller lämpligt.

3. Konfliktstudier visade att risken för personskadeolyckor inte verkade så stor som vi hade förväntat oss efter att ha sett fotgängarna "kämpa sig fram". Grovt räknat inträffade det ungefär lika många konflikter i de indiska korsningarna som i svenska korsningar.

¹ Non-governmental organization

Sammanfattningsvis kan man konstatera att riskerna inte var jättehöga, **men** att en viss organisering var nödvändig för att över huvud taget möjliggöra ett acceptabelt samspel mellan motorfordon och fotgängare. Tyvärr blev inga åtgärder genomför-

da under projekttiden. Det beklagade vi djupt, eftersom möjligheten att förbättra kunskapsläget kring fotgängares säkerhet förutsätter att man kan pröva åtgärderna i verkligheten.

Christer Hydén, Trafik och väg vid Lunds Tekniska Högskola

Denna presentation finns i sin helhet på FOTs hemsida www.fot.se.

Är gång ett transportmedel?

Ser vi gående som ett transportmedel? Om vi inte gör det, vad betyder det i så fall? Det är en underliggande frågeställning för David Lindelöws doktorandprojekt om gående som bedrivs inom projektet HASTA – Hållbar Attraktiv Stad – vid Lunds tekniska högskola. Mycket av den svenska forskningen kring fotgängare har gjorts utifrån ett trygghets- eller säkerhetsperspektiv eller med fokus på vissa grupper såsom äldre, barn och personer med funktionsnedsättningar. Alla dessa aspekter är väldigt viktiga och det handlar om grupper med särskilda behov, men därmed inte sagt att vanliga fotgängare inte har behov. Gående är trots allt ett dominerande färd sätt i många svenska stadsmiljöer – och en ansenlig del av många andra resor, särskilt de med kollektivtrafik.

Mycket av forskningen som bedrivs utomlands, framför allt i USA, kretsar kring begreppet *walkability*, som kort uttryckt är ett mått på hur väl ett bostadsområde uppmuntrar till gå-

ende. Kriterier som bland annat undersöks är gatunätets struktur, närvaro av målpunkter och kollektivtrafik, täthet och ofta ett antal subjektiva aspekter. Dock verkar sällan gående i dessa studier behandlas som en naturlig del av det vardagliga rörelsemönstret. Andra färdmedel, framför allt kollektivtrafik och bil, planeras och utvärderas ofta med betydligt större fokus på framkomlighet, effektivitet, sammanhängande nät och att de ytterst ska bidra till det transportpolitiska målet tillgänglighet. Att se även gående ur dessa synvinklar medför säkerligen stora vinster.

Sedan årsskiftet 2011 pågår på LTH forskningsprojektet *Urban Walking* där forskare inom miljöpsykologi, arkitektur och trafikteknik ingår. Där försöker vi kombinera kunskaperna om utformning för gående med de angreppssätt som miljöpsykologin och trafiktekniken har på transporter i staden. Studier bedrivs i bostadsområden i Malmö.

För mer information se www.tft.lth.se/om-trafik-vaeg/personal/david-lindeloev/.

Medborgardialog om gångtrafik

FOT har under 2011 hjälpt Stockholms Trafikkontor med att prova olika metoder för medborgardialog för att ta reda på vad trafikanter anser om att gå i Stockholm. Det ska ge underlag för den kommande gångtrafikstrategin.

FOT har hjälpt till med intervjuer, anordnat gåturer och skrivit rapporter om de olika metoderna.

Intervjuer och mätningar

Under oktober genomfördes mätning av antalet gångtrafikanter vid fyra

olika punkter runt Liljeholmen i rusningstrafik. Samtidigt genomfördes 160 intervjuer för att kartlägga deras gåvanor och öka kunskapen om fotgängarnas behov. Då Liljeholmen är Stockholms 6:e största knutpunkt är det mycket trångt på vissa gångstråk. Mätningarna tillsammans med intervjuerna gav en ganska klar bild av vilka förbättringar fotgängarna ansåg att Liljeholmens gångstråk till och från Liljeholmen behövde.

Gåturer med ungdomar

September 2011 genomfördes gåturer i samarbete med Kista och Farsta gymnasium. Totalt deltog 33 elever.

Syftet var att ta reda på hur ungdomar är som fotgängare, deras behov, ruttval och värderingar.

Gångtrafik vid övergångsstället vid Liljeholmen, Stockholm

Under en dag fick ungdomarna göra en promenad, anteckna, fotografera och berätta vad de tyckte var bra och mindre bra, och vad som behövde förbättras för att promenadmiljön skulle utvecklas på ett positivt sätt.

De flesta ungdomarna använde sig av kollektivtrafiken för att ta sig till

skolan, gärna även kortare sträckor i stället för att gå. Det som ungdomarna framför allt efterfrågade var fler aktiviteter och mer belysning. Ungdomarna var positiva till att delta i gåturen och att kunna vara med och påverka.

De vanligaste synpunkter för att få en bättre gångmiljö var:

- **Trevliga gångvägar:** Fler, genare och bredare gångvägar och trottoarer
- **Gång- och cykelvägarna ska vara separerade.**
- **Fler levande miljöer:** Flera aktiviteter, mötesplatser, mindre biltrafik och fler gågator
- **Belysning:** Mer belysning rent allmänt men särskilt i tunnlar, på gångvägar och i träd
- **Bänkar:** flera bänkar och bord med tak och lampor
- **Skyltar/vägvisning:** fler skyltar och nya skyltarna vid behov
- **Säkra, tydliga och fler övergångsställen** med fasade trottoarkanter

För mer information kontakta ninnie.gustafsson@telia.com eller fabia.daryani@stockholm.se.

Medlemsavgift och e-post adress

Medlemsavgiften i FOT är 150 kronor. Att mångfaldiga FOT-bladet på papper och distribuera det per post innebär mycket arbete och stora kostnader. Att skicka det med e-post kostar ingenting. Därför är det önskvärt att så fort som möjligt gå över till e-post. Skicka därför ett meddelande till Inger Forsberg, inger.forsberg@vti.se, om hur ni fortsättningsvis vill ha FOT-bladet. Bladet läggs förstås också ut på hemsidan.

**FOT ÖNSKAR ALLA EN RIKTIGT GOD JUL
OCH ETT GOTT NYTT FOT ÅR!**

